

Protokoll 2/2019

fört vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnds
sammanträde torsdagen den 31 januari 2019 kl. 18:00-19:15,
Telefonvägen 30, Konferensanläggningen en trappa ner

Ledamöter

Abit Dundar (L) Ordförande
Maria Ljuslin (V) Vice ordförande
Anette Hellström (M)
Tomas Tetzell (M)
Susanne Sjöblom (M)
Eva Fagerhem (S)
Mathias Walldén (S)
Malte Sigemalm (S)
Ann-Marie Strömberg (V)
Henrik Åkerlund (SD)
Tita Bergquist (M) ersätter Lars Svärd (M)
Emilia Bergius (MP) ersätter Lara Siadat (MP)
Maria Tilander (C) ersätter Johan Vesterlund (C)

Ersättare

Anna Wåglund (L)
Mikaela Wedin (S)
Ababacarr Jammeh (S)
Kiyana Kazemfar (S)
Björn Häll Kellerman (V)
Lina Hjort (V)
Emelie Nixon (SD)

Övriga närvarande

Anders Carstorp Stadsdelsdirektör
Toni Mellblom Avdelningschef §§1-14
Lars Wennberg Avdelningschef §§1-14
Gunilla Davidsson Avdelningschef §§1-14
Marja Kammouna Avdelningschef
Linda Palo Avdelningschef
Boris Graje Enhetschef §§1-14
Stina Lundmark Handläggare
Anna-Maria Nicasastro Personalföreträdare (Läraryrket) §§1-14
Charlotte Andersson Personalföreträdare (Kommunal) §§1-14
Camilla Höglund Nämndsekreterare

Justerare

Abit Dundar (L), Maria Ljuslin (V)

Datum för justering

2019-02-05

Paragraf §§1-14, §18

Sekreterare Camilla Höglund

ÄRENDELISTA

- §1 Val av justerare och dag för justering
- §2 Assistanshundar välkomna i Hägersten-Liljeholmens kommunala lokaler
- §3 Utegympa i Gröndal
- §4 Verksamhetsplan och budget 2019
- §5 Verksamhetsuppföljningar inom äldreomsorgen 2018
- §6 Stadsdelsnämndens sammansättning 2019
- §7 Protokoll från pensionärsrådet
- §8 Protokoll från rådet för funktionshinderfrågor
- §9 Protokoll från förvaltningsgruppen
- §10 Minnesanteckningar från lokala BRÅ, Brottförebyggande rådet
- §11 Anmälan av delegationsbeslut
- §12 Anmälan av inkomna skrivelser till nämnden
- §13 Anmälan av rapporter, diariet förda ärenden samt balanslista
- §14 Nämndens och förvaltningens frågor
- §18 Anmälan av sociala delegationens protokoll

§ 1

Val av justerare och dag för justering

Ordföranden Abit Dundar (L) öppnade mötet.

Mötet ajournerades kl. 18:05–18:15 för Öppet forum med allmänhetens frågestund.

Abit Dundar (L) och Maria Ljuslin (V) utsågs att justera dagens protokoll. Justering sker 5 februari.

Dagordningen godkändes.

§ 2**Assistanshundar välkomna i Hägersten-Liljeholmens kommunala lokaler**

Svar på medborgarförslag

HL 2018/686

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit om att med hjälp av klisterdekalerna synliggöra att ledarhundar och assistanshundar får vistas i våra kommunala lokaler. Detta för att personer som använder ledar- eller assistanshund ska känna sig välkomna och undanröja onödiga missförstånd. Det skulle även klargöra för allmänhet och personal att det är tillåtet för dessa hundar att komma in. Förvaltningen är positiv till förslaget och föreslår att dekalerna sätts upp i entréerna till förvaltningens publika lokaler.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- HL 2018/686-8 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande assistanshundar välkomna i kommunens lokaler
- HL 2018/686-1 Medborgarförslag - Synliggör att personer som använder ledar- eller assistanshund får vara i kommunala lokaler

§ 3

Utegym i Gröndal

Svar på medborgarförslag

HL 2018/741

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har kommit in till Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd med ett önskemål om att bygga ett nytt utegym i Gröndal. Förvaltningen anser att förslaget är bra och vill utreda om en utökning av utegymmet vid Gröndals kyrka ryms inom investeringsbudgeten för 2019.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- HL 2018/741-5 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Utegym i Gröndal
- HL 2018/741-1 Medborgarförslag om utegym i Gröndal

§ 4**Verksamhetsplan och budget 2019**

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

HL 2018/803

Beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan 2019 och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden godkänner väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2019.
3. Nämnden godkänner plan för upphandling.
4. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till resultatenheter.
5. Nämnden ansöker om budgetjustering med 1,8 mnkr för omstrukturering av lokaler.
6. Nämnden ansöker om 0,3 mnkr för klimatinvesteringar, se bilagor 4 och 5.
7. Nämnden ansöker om budgetjustering med 1,3 mnkr för introduktionsförskola.
8. Nämnden ansöker om medel med 5,2 mnkr för kompetensinsatser, se bilagor 7-12.
9. Nämnden ansöker om budgetjustering med 4,1 mnkr för åtgärder för giftfri förskola.
10. Nämnden ansöker om budgetjustering med 2,8 mnkr för tryggt mottagande i hemmet.
11. Nämnden ansöker om budgetjustering med 2,5 mnkr aktivitetscenter seniorboenden.
12. Nämnden ansöker om ombudgetering med 1,0 mnkr för klimatinvesteringsmedel för inköp av sopsorteringskärl och 0,5 mnkr för LED-belysning.
13. Nämnden ansöker om budgetjustering med 14,8 mnkr för lokaländamål.

14. Nämnden anmäler omslutningsförändringar om 183,1 mnkr.
15. Nämnden ger förvaltningen i uppdrag att revidera riktlinjer för lokala verksamhetsbidrag och arrangörstöd.
16. Nämnden anför därutöver följande:

Det är glädjande att 2019 års budget består av tydliga politiska mål för miljöarbete, förskoleverksamhet, äldreomsorg, socialtjänst och stadsmiljön för vår stadsdel. Målet är att alla ska ha tillgång till, och kunna delta på lika villkor i, samhällets gemenskap. Ett samhälle som är tillgängligt och uppbyggt utifrån en mångfald som möjliggör delaktighet för alla.

Den grönbå majoriteten i Hägersten-Liljeholmen har en vision om att stadsdelen ska vara den tryggaste, miljösmartaste och mest attraktiva i hela Stockholm. Alla invånare i stadsdelen, besökare och företagare ska känna trygghet och få fortsatt hög service. Nämnden kommer att ha ett aktivt lokalt brottsförebyggande råd som samordnar och prioriterar det brottsförebyggande arbetet. Det trygghetsskapande arbetet utvecklas inom stadsdelen. Nämnden har också ambitionen att allt socialt arbete i stadsdelen ska vara kunskapspräglad och vill även utveckla den uppsökande verksamheten med fältförlagt socialt arbete med fokus på ungdomar. Det lokala utvecklingsarbetet ska utgå från de framtagna lägesbeskrivningarna.

Därutöver vill den grönbå majoriteten att stadsdelen förbättrar sitt miljö- och klimatarbete och är bidragande till att Stockholm är fossilbränslefritt år 2040. Detta görs bland annat genom arbetet med miljövänliga materialval och klimatsmarta förskolor, men också genom energieffektiviseringar. I en grönbå stadsdel ska stadsdelens parker och utemiljöer vara välkomnande för alla och därför kommer nämnden noga följa utvecklingen av parkfrågor. En förutsättning för välkomnande miljöer är att det är rent, snyggt och tryggt.

Den grönbå majoriteten kommer att arbeta för att minska barngruppernas storlek och uppfylla Stockholms stads mål om max 14 barn i småbarnsgrupperna och 18 barn för de äldre barnen. Arbetet med miljövänliga materialval och klimatsmarta förskolor fortsätter i stadsdelen liksom arbetet med att förbättra arbetsmiljön på förskolorna.

Inom äldreomsorgen är det viktigt att förvaltningen följer utvecklingen av nya erfarenheter, riktlinjer och kunskaper för att kunna implementera nya arbetsmetoder. Allt för att ge en bättre och tryggare omsorg till våra äldre samt en bättre arbetsmiljö för våra anställda. Satsning görs på Tryggt mottagande och fortsatt utveckling av öppna mötesplatser samt utveckling av

demensvården. Nämnden anser att det är viktigt med Silviadiplomering/certifiering och utbildning av både omsorgspersonal och handläggande tjänstemän.

Ändring av riktlinjer för verksamhetsbidrag och arrangörsstöd

Vi vill att förvaltningen ser över riktlinjerna för verksamhetsbidrag och arrangörsstöd. Vi anser att nuvarande riktlinjer kan vara otydliga vad gäller prioriteringar. Tydliga prioriteringar är viktiga för att underlätta handläggningen. Barn och ungdomar samt äldre och personer med funktionsnedsättning bör prioriteras. Att uppföljning av verksamhetsbidrag och arrangörsstöd sker på ett systematiskt sätt är väsentligt.

Sammanfattning av ärendet

I kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2019 med plan för 2020-2021 om Ett Möjligheternas Stockholm definieras uppdraget till stadens nämnder och bolagsstyrelser utifrån tre övergripande inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

I stadsdelsområdets perspektiv med en växande befolkning beskrivs i verksamhetsplanen genomförandet av uppdraget från kommunfullmäktige samt hur nytta skapas för respektive målgrupp. Nämnden har tagit fram 21 nämndmål med tillhörande aktiviteter och indikatorer. Nettobudgeten för nämndens driftverksamhet om 1 948,4 mnkr består av kostnader med 2 029,2 mnkr och intäkter med 80,8 mnkr. För investeringar har 17,1 mnkr fördelats.

Förslag till beslut

Abit Dundar (L), Anette Hellström m.fl. (M), tjänstgörande ersättare Emilia Bergius (MP) och tjänstgörande ersättare Maria Tilander (C) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag med tillägg för punkterna 15-16.

Maria Ljuslin m.fl. (V) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Eva Fagerhem m.fl. (S) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Henrik Åkerlund (SD) anmälde att han inte deltar i beslutet.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förslaget från (L), (M), (MP) och (C).

Reservationer

Maria Ljuslin m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"Stadsdelsnämnden föreslås besluta:

- att avslå förvaltningens förslag till budget och verksamhetsplan 2019
- att återremittera ärendet till förvaltningen för omarbetning
- att uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett nytt förslag till verksamhetsplan och budget för 2019 utifrån Vänsterpartiets reservation i Kommunfullmäktige och på detta förslag för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

Majoritetens budgetförslag:

Den nybildade blågröna majoriteten har i sin budget för Stockholms stad valt att sänka kommunalskatten med 16 öre. Vänsterpartiet har i stället föreslagit en höjning med 14 öre – totalt 30 öre högre skattesats - för att kunna göra offensiva satsningar i stadens välfärdsverksamheter. Den nu föreslagna skattesänkningen dränerar i mångt den offentliga ekonomin och omöjliggör flertalet av de utlovade satsningarna. Många verksamheter får av majoriteten inte ens en höjning som motsvarar förväntade löne- och kostnadsökningar.

Vänsterpartiets budgetförslag skulle ge stadsdelsnämnderna ett tillskott med totalt 523 miljoner kr, Hägersten-Liljeholmens del av dessa pengar skulle innebära drygt 47,7 miljoner kr i tillskott till våra kärnverksamheter.

Det blågröna budgetförslaget riskerar innebära en ännu restriktivare biståndsbedömning inom äldreomsorgen, svårigheter med att bevilja den hjälp som den enskilde har behov av inom stöd och service till funktionsnedsatta samt större barngrupper alternativt lägre pedagogtätthet inom förskolan. Anslaget för ekonomiskt bistånd sjunker kraftigt och majoriteten har inga särskilda satsningar på arbeten för de brukare som ligger långt bort från arbetsmarknaden.

Bostadsmarknaden är allt mera oåtkomlig för ett hushåll som lever på låga inkomster eller försörjningsstöd vilket ökar kostnaderna för ekonomiskt bistånd till hushåll som saknar eget boende. De högsta

hyrorna som godkänns för en försörjningsstödstagare har halkat efter och innebär att resurssvaga hushåll alltmer tvingas utanför tullarna och att den socioekonomiska boendesegregationen ständigt fortsätter öka. Nyproduktionen, oavsett om det handlar om allmännyttan eller inte, har så höga boendekostnader att de med de största behoven av bostad har de minsta chanserna att få en. Vår stadsdel välkomnar i praktiken enbart nya invånare med goda inkomster och hög utbildningsnivå. Särskilt de yngre och de nyanlända blir hänvisade till en andrahandsmarknad med orimliga boendekostnader.

Vi vill ge mera makt åt de lokala beslutsfattarna och åt invånarna i stadsdelen på bekostnad av centrala nämnder och styrelser.

Vi vill satsa på verksamhet av hög kvalitet i egen regi. Vi vill förbjuda vinstintressen i driften av den skattefinansierade välfärden.

Så här vill vi att vårt Hägersten-Liljeholmen ska vara:

- Hägersten-Liljeholmen ska vara en ekologiskt klimat- och miljömässigt hållbar, rättvis, trygg och tillgänglig del av Stockholm. Stadsdelens befolkning ska återspegla den mångfald av människor som i dag befolkar staden i stort.
- Verksamheten skall genomsyras av ett barn- och ett genusperspektiv samt av jämställdhet, mångfald och rättvisa.
- Stadsdelsnämnden ska vidareutveckla demokratin genom en utökad dialog mellan medborgarna och de förtroendevalda. Nya forum och plattformar för dialog och insyn måste främjas för att öka medborgarnas möjlighet att påverka i sitt närområde.
- Medborgarnas möjligheter att påverka viktiga stadsplanerings- och stadsmiljöfrågor måste prioriteras.
- Stadsdelsnämnden skall återta verksamheter från entreprenaddrift till egen regi för att öka samordningseffekter av stadsdelens olika ansvarsområden när de nuvarande avtalen löper ut.
- Inga verksamheter inom vård, omsorg och förskola ska konkurrensutsättas med kriterier om högsta bud. Krav på långsiktighet, seriösa och ansvarstagande utförare bör vara ett ska-krav inför varje upphandling.
- Ett hbtq-perspektiv ska finnas i alla nämndens verksamheter.
- Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ska t.ex. med Skärholmens stadsdelsnämnd aktivt arbeta för att bryta ner segregationen i staden. Ett gott exempel är utbytet av feriearbetande skolungdomar.
- Hägersten-Liljeholmen ska vara en stadsdel för alla, oavsett socioekonomiska förutsättningar, social och etnisk bakgrund.

- Hägersten-Liljeholmen ska vara en trygg och ren stadsdel att leva och vistas i.

Hägersten-Liljeholmen håller på att bli en alltmer segregerad stadsdel. Befolkningen har en högre utbildnings- och inkomstnivå än staden i genomsnitt. Andelen allmännyttiga hyresrätter är i dag försumbar efter den förra alliansens tidigare ombildningar till bostadsrätter. En stor del av de nya bostäderna som byggs i stadsdelen behöver bli allmännyttiga hyresrätter med hyror som folk med vanliga inkomster har råd med.

Stadsdelen bör stärka mottagningen av ensamkommande flyktingbarn så att dessa barn/ungdomar även kan bo och leva i stadsdelen.

Vänsterpartiet vill ha en stadsdel i miljömässig, social och ekonomisk balans. Vi vill satsa förebyggande, långsiktigt, jämställt och klimatvänligt. Främlingsfientlighet, rasism och alla typer av diskriminering ska bekämpas. Jämställdhet och mångfald ska genomsyra alla verksamheter.

Hägersten-Liljeholmen ska vara en stadsdel där alla barn har goda uppväxtvillkor oavsett social, ekonomisk och etnisk bakgrund. Barnen ska betraktas som individer med rätt till inflytande över sin vardag i takt med ålder och mognad. Barnperspektivet ska finnas med i allt beslutsfattande och all stadsplanering. Ett Hägersten-Liljeholmen som är bra för barn är bra för alla.

Stadsdelsnämnden ska ha ett samordnande områdesansvar för stadsmiljön.

Alla verksamheter som finansieras av Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd ska ha god kvalitet. De ska ha aktuella fackliga kollektivavtal och meddelarskydd och meddelarfrihet ska gälla för de anställda på samma sätt oavsett om verksamheten drivs i egen regi eller är utlagd på privat drift. Alla verksamheter ska ha bra arbetsmiljö, goda arbetsvillkor och stort medbestämmande.

Stadsdelsnämndens öppna frågestund måste utvecklas så att allt fler medborgare känner sig motiverade att delta. Nämnden bör uppmuntra Hägersten-Liljeholmsborna att lämna in ännu fler medborgarförslag. Fler forum där politiker och medborgare kan träffas för en dialog måste främjas.

Vi vill vidareutveckla närdemokratin och medborgarnas möjligheter till politiskt inflytande med öppna möten, innan budget och verksamhetsplan fastställs, för att ge medborgarna reella möjligheter att framföra sina synpunkter innan besluten är fattade.

Stadsdelsnämnden bör även hålla sina öppna frågestunder ute på enheterna, för att i möjligaste mån nå medborgarna i alla stadier av livet.

Hägersten-Liljeholmen är en av de stadsdelar i Stockholm där de boende är minst otrygga men vissa områden sticker ut. Trygghetsarbetet måste fortsätta med lokalpolisen, berörda vårdaktörer, utvecklad skolsamverkan, civilsamhällets organisationer och externa aktörer exempelvis inom ramen för BRÅ. Det förebyggande och uppsökande sociala arbetet har en avgörande roll.

Hägersten-Liljeholmen ska fortsätta att utveckla, vidta och följa upp insatser för att minska antalet brott och med det öka tryggheten för boende, besökare och företagare.

För att minska otryggheten i området och i mångt den upplevda otryggheten ska Hägersten-Liljeholmen aktivt arbeta för ålders- och gränsöverskridande mötesplatser för alla invånare i Hägersten.

Förskolan:

- Barn med funktionsnedsättning bör i största möjliga mån inkluderas i den ordinarie förskoleverksamheten. Adekvat stöd ska erbjudas förskolorna för att möjliggöra detta med fokus på barnens bästa.
- Personalgruppen ska erbjudas NPF-kompetens för att på bästa sätt kunna bemöta barn utifrån barnets individuella behov.
- En utvald förskola i Liljeholmen-Hägersten ska pröva arbetstidsförkortning med bibehållen lön för förskolelärarna och barnskötarna. Detta för att utreda om satsningen motverkar stressrelaterade sjukdomar kopplat till hög ljudnivå och hög arbetsbelastning i yrkeslivet.
- För att komma till rätta med stadsdelens återkommande långtidssjukskrivningar för berörda yrkesgrupper är arbetstidsförkortning med bibehållen lön ett steg närmare att nå uppdraget att stadsdelen skall bli en attraktiv arbetsgivare.
- Stadsdelen ska fortsätta arbetet med fasta vikarier i förskolan och stadigvarande motverka behovet av bemanningsföretag.
- Stadsdelen ska göra en satsning på att minska antalet barn per pedagog inom förskolan för att vända den negativa utvecklingen vad gäller hög arbetsbelastning och hög stressnivå för såväl förskollärare som barnpedagoger.

- Andelen utbildade förskollärare i personalgrupperna måste öka och möjlighet till kompetensutveckling bör erbjudas arbetslaget.
- Andelen utbildade barnskötare i personalgruppen måste öka och möjlighet till kompetensutveckling bör erbjudas arbetslaget.
- Andelen manlig personal behöver öka.
- Förskolan ska ha ett demokratiskt och jämställt förhållningssätt. Jämställdhets- och genusperspektivet ska fortsätta integreras i det dagliga arbetet i förskolan.
- Arbetet med barns språkutveckling och modersmålsstöd ska prioriteras.
- Alla föräldrar ska kunna vara delaktiga i förskolans arbete och ges möjlighet att förstå vad som förväntas i samverkansarbetet med förskolan.
- Stadsdelen ska utöva tillsyn och godkänna privata förskolor inom nämndens geografiska område.
- Stadsdelen bör göra en översyn beträffande de öppna förskolorna gällande geografisk fördelning, bemanning och verksamhet.
- Likvärdighet och krav på god verksamhet ur ett barnperspektiv gällande vistelseyta inomhus och skälig storlek på lek- och springyta utomhus ska råda för förskolor i Hägersten-Liljeholmen oavsett huvudman.

Förskolornas ekonomi kommer att vara ansträngd 2019. Majoritetens höjning av schablonpengen täcker inte förväntade löne- och prishöjningar. De grönblåas symboliska skattesänkning ska inte ske på bekostnad av arbetsmiljön för förskollärare/barnskötare eller antal barn per pedagog.

Förvaltningen bedriver ett ambitiöst genusarbete i förskolan och detta arbete måste fortsätta att utvecklas. Genusperspektivet bör finnas med i samtliga barn- och ungdomsverksamheter som stadsdelsnämnden driver.

Personalen bör få utbildning i hbtq-kunskap för att kunna implementera den i den dagliga verksamheten på förskolan. På förskolorna ska det bl.a. finnas barnböcker som även innefattar regnbågsfamiljer.

Verksamhet för barn och ungdom:

- Hägersten-Liljeholmen ska fortsätta det preventiva trygghetsskapande arbetet med att anställa ytterligare en fältassistent med extra fokus på att möta unga på Internet och i olika forum.

- Alla ungdomar i Hägersten-Liljeholmen ska ha nära till icke-kommersiella och tillgängliga mötesplatser.
- Ungas inflytande över den egna vardagen i Hägersten-Liljeholmen ska utökas.
- Fritidsverksamheten ska vara lika attraktiv för flickor som för pojkar.
- Arbetet med drogprevention ska vara en integrerad del i den verksamhet som Preventionsenheten bedriver.
- Parklekarna ska få budgetmedel som täcker kostnaderna för verksamheten. Eventuella intäkter för uthyrning av lokalerna ska oavkortade gå till de satsningar som parklekarna bedömer som mest angelägna.
- Samtliga skolungdomar som så önskar ska kunna få feriejobb via staden.
- Hbtq-ungdomarna ska få en självklar plats i ungdomsverksamheterna.
- Fritidsgårdar och mötesplatser för unga ska vara NPF-certifierade med kompetens för olika funktionsvariationer.
- De ensamkommande flyktingungdomarna bör integreras i våra ungdomsverksamheter.

Barn och unga har rätt till en kreativ fritid som uppmuntrar eget skapande och medbestämmande. Fritidsverksamheten ska vara lika attraktiv för flickor som för pojkar. Våra väl fungerande parklekar ska få möjligheter till att utvecklas och alltid i samråd med lokala rådet för funktionshinderfrågor. Utomhuspedagogiken är viktig och personalen ska ha adekvat utbildning.

Resursfördelning och genuspedagogik ska säkra att ungdomsverksamheten är lika attraktiv för flickor som för pojkar. Motion och rörelse ska främjas. Personalen ska ha kunskap om risk- och skyddsfaktorer när det gäller droger, kriminalitet och hedersrelaterad skyddsproblematik. Olika former av verkligt ungdomsinflytande ska testas.

Kolloplats ska finnas för alla barn 9-16 år som söker kollo. Sänkta avgifter för kollo gör det möjligt även för barn i familjer med låga inkomster att kunna vara med. Barn med funktionsnedsättningar ska få adekvat stöd för att kunna vara med i ordinarie fritidsverksamhet.

Äldreomsorg:

- Vänsterpartiet har i flera år motionerat för rättsäkerhet för demenssjuka. Vi är glada att se att den satsningen vi drog igång med demenscertifiering för rättssäker demensvård nu genomsyrar stadsdelsnämnderna och Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd.
- Dagens biståndsbedömning avseende plats på vård- och omsorgsboende måste bli generösare. Oro, ensamhet och

hög ålder måste väga tyngre i bedömningarna enligt de riktlinjer som den röd-grön-rosa majoriteten tog fram under förra mandatperioden.

- Hemtjänsten ska utveckla arbetssättet med ramtid för att de äldre ska få ett avgörande inflytande över utförandet av de beviljade insatserna.
- Kundvalssystemet för hemtjänsten behöver ytterligare en översyn. Det är orimligt med det fortsatt höga antalet utförare att välja emellan samtidigt som husläkarmottagningarna i stadsdelen har olika huvudmän vilket gör samarbetet kring enskilda äldres vård- och omsorg mycket komplicerat och försvårar för en god vård med vårdtagaren i fokus.
- Alla äldre ska känna sig trygga i att stöd i olika former finns att tillgå vid behov och att den enskildes önskemål och behov ska vara utgångspunkten i att utforma stödet.
- Det tidigare projektet ”Tryggt mottagande i hemmet” måste permanentas.
- Äldreкураторernas arbete ska utvecklas för att kunna skapa trygghet och bättre levnadsvillkor i vardagen även för de äldre som inte har några behov av vård- och omsorgsinsatser.
- De gamla ska ha rätt till ökad utevistelse och fler sociala aktiviteter.
- Biståndsbedömningen bör ha ett tydligt genusperspektiv och stadsdelsnämnden bör initiera ett forskningsprojekt utifrån ett genusperspektiv.
- Personalen ska ha hbtq-kunskap för bästa bemötande av äldre hbtq-personer.
- Träffpunkterna och våra aktivitetscentra i Hägersten-Liljeholmen ska få resurser för att kunna utöka öppettiderna och skapa fler aktiviteter.
- Personalen inom hemtjänst och annan äldreomsorg ska ha goda arbetsvillkor och vid behov få nödvändig kompetensutveckling.

Det finns stora bekymmer med kontinuiteten i den omsorg som upphandlas med jämna mellanrum. Upphandlingarna skapar stor oro både bland brukarna och bland den personal som berörs. Vänsterpartiet vill värna om såväl kontinuiteten som demokratin och arbetar för att ta tillbaka verksamheter i egen regi.

De flesta hemtjänstbolagen erbjuder identiska tjänster och mycket få är riktiga alternativ till varandra. En mycket stor andel av de äldre som beviljas äldreomsorgsinsatser saknar rimlig möjlighet och kunskap för att själva kunna göra medvetna val. Alla verksamheter som finansieras med skattemedel ska hålla mycket hög kvalitet.

Enligt forskning behandlas kvinnor och män ofta olika inom vården och omsorgen. Det gäller inte minst den geriatriska vården. Vi vill implementera ett genusperspektiv i äldreomsorgen.

Omsorgen om våra äldre ska även präglas av ett förebyggande folkhälsoperspektiv.

Individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri och stöd och service till personer med funktionsnedsättning:

- Nämnden måste intensifiera arbetet för ett tillgängligt Hägersten-Liljeholmen enligt de indikatorer som stadens råd för funktionshinderfrågor tagit fram för stadsdelarnas tillgänglighetsarbete.
- Hägersten-Liljeholmen ska tillgodose behovet av ledsagarservice för att barn och unga vuxna med funktionsnedsättning regelbundet ska kunna delta i fritidsaktiviteter.
- Stadsdelen måste utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar i samarbete med idrott- och socialnämnden samt civilsamhällets aktörer.
- Stadsdelen behöver säkerställa tillgången till heminstruktörer för synskadade och hörselskadade.
- Med utgångspunkt i stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck motverka att det förekommer våld inom de verksamheter som riktar sig till målgruppen. Stadsdelen ska erbjuda kunskapshöjande insatser riktade mot både personal och brukare.
- Stärka samarbetet med samordnad individuell plan (SIP)
- Individ- och familjeomsorgen ska ha ett barn- och genusperspektiv i all handläggning.
- Personer med försörjningsstöd p.g.a. arbetslöshet ska erbjudas individuellt anpassade stödåtgärder i stadens egen regi med egen försörjning som mål. De som ligger långt från arbetsmarknaden p.g.a. sociala, psykiska eller missbruksproblem ska erbjudas intensivt stöd.
- Stadsdelen behöver stärka arbetet med stödinsatser mot våld i nära relationer.
- I samband med bostadsprojekt säkerställa om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri.
- Barn och ungdomar som lever i familjer med missbruk eller psykisk sjukdom ska garanteras hjälp och stöd.
- Stadsdelen behöver stärka missbruksvården och arbetet med att motverka hemlöshet.
- Särskilt viktigt är fokus på att arbeta preventivt och vräkningsförebyggande med utsatta barnfamiljer.

- Samtliga vuxna personer med rätt till försörjningsstöd ska ha fortsatt rätt till bistånd till SL-kort.
- Stadsdelsnämnden ska pröva möjligheterna till särskilda boenden i samtliga nya bostadsprojekt i Hägersten-Liljeholmen.
- Den dagliga verksamheten för personer med funktionsnedsättning ska utvecklas i samråd med personalen och deltagarna för att bättre motsvara kraven och förväntningarna från dagens unga brukare. Den dagliga verksamheten ska drivas i egen regi.
- Stadsdelen ska aktivt bidra till stadens flyktingmottagning. De ensamkommande flyktingbarn som stadsdelen ansvarar för ska få en aktiv introduktion in i det svenska samhället genom stadsdelens aktiva samarbete med i stadsdelen aktiva organisationer och föreningar.
- Personalen ska ha hbtq-kompetens för att på bästa sätt kunna bemöta samkönade par och ensamstående hbtq-personer inklusive ungdomar.
- Personalen ska ha NPF-kompetens och traumakompetens för att på bästa sätt kunna bemöta personer och ungdomar i behov av stöd.

Individ- och familjeomsorgen arbetar med den del av vår befolkning som behöver ett individuellt utformat stöd för att kunna leva ett självständigt liv. Verksamheten bör garanteras tillräckliga handläggarresurser och den ska ha god kännedom om både de aktuella hushållen och levnadsvillkoren i stadsdelen. Detta är viktigt även för de individer som har komplicerad problematik och där ett nära samarbete mellan socialtjänstens olika enheter är nödvändig. Vi avvisar standardlösningar som strider mot socialtjänstlagens anda om individuell bedömning.

Socialtjänstens arbete ska baseras på kunskap, erfarenhet, brukarinflytande, utvärdering och forskning. Alla som söker stöd ska få ett gott bemötande.

Förebyggande insatser för att minska barnfattigdom och barns ohälsa prioriteras. Föräldrautbildning och gruppstöd för barn till föräldrar som missbrukar eller har psykisk ohälsa ska erbjudas. Utbildning om risk- och skyddsfaktorer ska ges i samverkan med förskola, skola och Region Stockholm. Barn i familjehem ska få utökat stöd och följas upp av täta kontroller av familjehemmet för att garantera barnets bästa.

Personer med funktionsnedsättningar ska få stöd i boende, sysselsättning och fritidsaktiviteter. Individuella planer för boende ska göras för alla som idag bor på tillfälligt boende eller som måste utnyttja stadens tak över huvudet – garanti.

Budget- och skuldrådgivningen och konsumentvägledningen bör fortsatt bedrivas i egen regi. De bör tillföras mera resurser för att kunna arbeta mera offensivt. Särskilda satsningar ska göras på stadsdelens ungdomar och deras konsumtionsvanor. Särskilda satsningar ska riktas till ungdomar för att motverka spelmissbruk.

Stadsdelen som arbetsgivare:

- Stadsdelen ska satsa på bättre arbetsvillkor för de anställda genom rätt till heltid, god arbetsmiljö och intensifierad satsning på kompetensutveckling för alla yrkesgrupper.
- Ingen ska behöva arbeta deltid ofrivilligt.
- Stadsdelen ska fortsätta arbeta med att minska personalens sjukfrånvaro och erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter till dem, som kommer tillbaka efter en längre tids sjukskrivning.
- Stadsdelen ska tillämpa jämställda arbetsvillkor och sträva efter mångfald och hög kompetens bland de anställda utan att glömma bort de grupper som av olika anledningar har svårt att hävda sig i konkurrensen på dagens arbetsmarknad.
- Samtliga verksamheter som finansieras med skattemedel ska ha gällande kollektivavtal och de anställda ska uppleva att de har verklig meddelarfrihet och meddelarskydd.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning ska vara en mönsterarbetsgivare som tar vara på medarbetarnas kompetens och har ett tätt samarbete med de fackliga organisationerna för att utveckla verksamheten och göra stadsdelen ännu mera attraktiv som arbetsplats.

Kultur och fritid:

- Kulturskolan erbjuder ett brett utbud i olika estetiska ämnen som musik, sång, teater, musikal, dans, cirkus, konst och media. Syftet är att alla barn oavsett socioekonomisk bakgrund ska ha tillgång till att själva skapa kultur och pröva olika uttryck inom kultur. Kulturskolan ska vara kvar i sina lokaler i Hägersten-Liljeholmen och inte förväntas trängas in i små icke anpassade lokaler eller klassrum.
- Stadsdelsnämnden ska ta ett större ansvar för det lokala kulturlivet.
- Nyttjandet av nya lokaler, inhysta i redan befintliga verksamheter, bör alltid utgå från ett tillgängligt perspektiv. Inget deltagande barn, ungdom eller förälder ska utestängas från kulturverksamhet riktat till unga på grund av otillgängliga lokaler.
- Stödet till kultur- och föreningsverksamheten i stadsdelen måste öka.

- Hägersten-Liljeholmen ska undersöka möjligheterna till ett kulturhus i Hägersten öppet och tillgängligt för envar som önskar ta del av kultur där i.
- Stadsdelsnämnden ska ha en kultursekreterare på heltid.
- Stadsdelsnämnden bör inrätta ett ”Sportotek” för att utlån av utrustning som exempelvis fotbollar, skridskor, hjälmar, landbandyklubbor, mål och basketbollar. Detta för att öka möjligheten till spontanidrott, ett led i att öka folkhälsan och sänka ekonomiska trösklar.

Stadsdelsnämnden ska aktivt delta i arbete med att starta ett kultur- och föreningsråd i Hägersten-Liljeholmen.

Föreningslivet behöver tillgängliga samlingslokaler som kan hyras till rimliga priser.

Stadsmiljö:

- Stadsdelsnämnden ska ha ett reellt inflytande över stadsplaneringen i Hägersten-Liljeholmen och få samordnande områdesansvar för stadsmiljöfrågor.
- Beslutsgången ska garantera verkligt inflytande för både stadsdelens invånare och lokala politiker med lokala lättillgängliga samrådsmöten.
- Goda kollektivtrafiklösningar, gång och cykelstråk måste prioriteras när nya bostäder planeras.
- Stadsdelsnämnden ska agera för att Hägersten-Liljeholmen ska bli en mera tillgänglig och fotgängarvänlig stadsdel.
- Ett barnperspektiv ska alltid finnas med i planeringsprocessen.
- Barn och unga ska få yttra sig i frågor om stadsmiljö.
- Miljösamordnare ska stimulera och samordna miljöarbetet både inom stadsdelsnämndens verksamheter och bland invånarna i stadsdelen.
- Det behövs utökade medel för upprustning och skötsel av parker och grönområden enligt den lokala parkplanen. Slitaget på dessa har ökat bl.a. till följd av den ökade inflyttningen men även p.g.a. att många skolor och förskolor har mycket begränsade regna resurser för utevistelse.
- När upphandlingar ska göras skall alltid egen regianbud finnas med. Ett egen regianbud är en förutsättning för att veta vad självkostnaden för verksamheten är.
- Parkskötseln ska överföras i egen regi och denna verksamhet ska även användas som arbetsträningsverksamhet för de som har svårt att komma ut på den ordinarie arbetsmarknaden.
- Renhållningen och skötseln av parkerna måste ha en mycket hög nivå.

- Våra park- och grönområden ska vara tillgängliga och skötas på ett sätt som gör det möjligt för alla Hägersten-Liljeholmsbor att känna sig välkomna.

Lokala strategier för hållbar utveckling utvecklas. Stadsmiljöarbetet måste fördjupas genom utökat medborgarinflytande vad gäller trafik, parker och stadsplanering. Barn och unga ska få säga sin mening innan beslut fattas om frågor som rör deras vardag. När människor är delaktiga blir planeringen bättre och antalet överklaganden minskar. Därmed går byggprocessen smidigare och det blir lättare att klara målen.

Stadsmiljön ska vara trygg och vacker med bra möjligheter till spontanidrott och rörelse. Otrygga offentliga platser ska kartläggas och åtgärdas i samverkan med boende och berörda förvaltningar. Vi ska ha nära till parker och grönområden med hög kvalitet. Bostadsnära grönområden är grundläggande för en god folkhälsa.

Fastighetsnära insamling och återbruk ska uppmuntras genom information och råd.

Stadsdelsnämnden ska ta vara på de medborgarförslag som kommer med idéer om hur i dag outnyttjade ytor kan göras till levande miljöer med aktiviteter och platser för trivsam vistelse.

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden avslår förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2019.
2. Stadsdelsförvaltningen får i uppdrag att återkomma med ett förslag till verksamhetsplan och budget utifrån Vänsterpartiets reservation i kommunfullmäktige och vad som anförs i denna reservation.

I stället för att sänka skatten föreslår Vänsterpartiet en höjning med 14 öre, vilket skulle skapa förutsättningar för offensiva satsningar i stadens välfärdsverksamheter. Vänsterpartiets budget skulle ge stadsdelsnämnderna ett tillskott på 523 miljoner kr, varav ca 47,7 miljoner kr skulle satsas i Hägersten-Liljeholmen.

Hägersten-Liljeholmen ska vara en del av en jämlik, jämställd och klimatsmart stad. För Vänsterpartiet går vår gemensamma välfärd före symboliska skattesänkningar."

Eva Fagerhem m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

- "1. att stadsdelsnämnden avslår förvaltningens förslag till budget och verksamhetsplan för 2019.
2. att stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i Socialdemokraternas förslag till beslut samt i enlighet med Socialdemokraternas budgetreservation i kommunfullmäktige.

Att förvaltningen gör en handlingsplan för hur alla medarbetare ska kunna utnyttja friskvårdstid.

Att förvaltningen gör riktade insatser för att få ned sjukskrivningarna inom bland annat Förskolan och Äldreomsorgen.

Att förvaltningen intensifierar och fortsätter arbetet med att lösa behoven av vikarier inom förskolan med fasta tillsvidareanställningar.

Att förvaltningen får i uppdrag att lägga fram en plan för hur man kan öka antalet vegetariska måltider på förskolorna.

Att förvaltningen kartlägger och redovisar en åtgärdsplan över otrygga platser och miljöer inom stadsdelsområdet.

Att förvaltningen ansöker om trygghetsmedel för uppförande av belysning i Vintervikens Koloniträdgårdar.

Att förvaltningen tar fram en plan för uppföljning och utvärdering av den på entreprenad utlagda parkskötseln, samt tillser att det finns tillräckliga personella resurser för att genomföra detta.

Att förvaltningen utökar informationsinsatserna gentemot medborgarna gällande klimatsmart vardag.

Att förvaltningen intensifierar arbetet med medborgardialoger i syfte att stärka den lokala demokratiska dialogen.

Att förvaltningen redovisar vilka aktiviteter som erbjuds stadsdelens pensionärer och hur deltagandet är för dessa utifrån kön.

Att förvaltningen tar fram en plan för hur alla ungdomar mellan 16 – 19 år som så önskar ska få feriejobb.

Att förvaltningen, som en del i det segregationsbrytande arbetet, samarbetar med andra stadsdelar för att erbjuda feriejobb.

Att nämnden verkar för att bygga hyresrätter i stadsdelsområdet.

Att strategier för att motverka rasism, främlingsfientlighet och intolerans ska finnas i alla verksamheter.

Att förvaltningen arbetar för att ytterligare en fältassistent anställs.

Att förvaltningen intensifierar arbetet med att i samverkan med andra aktörer starta en fritidsverksamhet i Liljeholmen i samverkan med ungdomar utifrån deras önskemål och behov och som bygger på delaktighet och inflytande.

3. Därutöver vill vi framföra följande:

Nya styret sänker budgeten med 31,7 miljoner

Den grönbåa majoriteten, Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna, har prioriterat att sänka skatten med 16 öre i Stockholm.

Denna skattesänkning ger 48 kronor mer i plånboken för den som tjänar 30 000 kronor i månaden. Det räcker i bästa fall till en extra fika. För den som tjänar 50 000 kr i månaden innebär det 80 kronor som kanske räcker till en billig lunch. Pensionärerna, förskolebarnen och utsatta grupper i behov av trygghet och en välfungerande välfärd tvingas nu betala för skattesänkningarna.

När det gäller stöd och service till personer med funktionsnedsättning så uppgår schablonökningen till endast en procent. Eftersom bara löneökningarna inom området uppgår till minst 2,2 procent är det en budget som innebär neddragningar i omsorgen för de som behöver den allra mest.

Varför den borgerliga majoriteten anser att just personer med funktionsnedsättning har för bra stöd och service framgår inte av budgeten. Den enda rimliga förklaringen är att det krävdes besparingar för att finansiera de blågrönas skattesänkningar. Motsvarande år under förra mandatperioden höjdes samma schablon med 3,1 - 4,6 procent. Vi höjer i vårt förslag schablonerna för 2019 till 2,5 procent. Det är möjligt eftersom vi väljer bort att sänka skatten för de som redan har det bra ställt.

När det gäller insatser för barn, kultur och fritid är minskningen av anslagen ännu större. Minus 66 miljoner kommer att ge väsentliga förändringar av stadsdelarnas möjligheter att erbjuda kultur och fritid i Stockholm. Med det följer också att mycket av det lokala utvecklings- och trygghetsarbetet stannar av. Det är direkt kontraproduktivt i en stad som förväntar sig mer trygghet, inte mindre.

I det borgerliga förslaget till budget är det heller inte längre ett övergripande mål att staden ska vara en stad för alla präglad av hållbarhet. Istället förespråkar det borgerliga styret mål om Stockholm med nyckelord som valfrihet, evidens, effektivitet och konkurrenskraft. Det visar tydligt på det vägval den nya majoriteten har gjort efter valet 2018 – målet är inte längre att Stockholm ska vara en stad för alla. Innerstad prioriteras före ytterstad, skattesänkningar prioriteras före stöd till de som behöver det mest.

Det är inte på detta sätt vi bygger en stad för alla. Det är inte heller förvånande att den nya majoriteten föreslår nya inriktningsmål för stadens verksamhet. Vi socialdemokrater vill fortsätta arbetet för att Stockholm ska vara en stad för alla. En stad som håller samman med höga ambitioner för ekologisk, ekonomisk och demokratisk hållbarhet.

Vi socialdemokrater föreslog i vårt budgetförslag betydande satsningar på välfärden.

- Förskolan skulle få schablonökningar på 4 procent (istället för de 2 procent som majoriteten beslutade). Det skulle ha gett utrymme för ökad personaltäthet, stöd till barn med särskilda behov och minskade barngrupper.
- Äldreomsorgen och stöd och service till personer med funktionsnedsättning skulle ha fått en schablonökning på 2,5 procent. Därtill skulle särskilda satsningar ha gjorts på aktivitetscenter och trygg hemgång.
- Barn, kultur och fritid skulle ha fått mer än 50 miljoner kronor för fler fältassistenter, fler fritidsgårdar samt utrymme för det lokala utvecklingsarbetet.

Allt detta begränsas nu av en politik som prioriterar sänkta skatter framför en trygg äldreomsorg, en förskola som ser alla barn och ett lokalt trygghetsarbete. Vi beklagar detta vägval och noterar att om Socialdemokraternas budgetförslag vunnit kommunfullmäktiges gehör hade Hägersten-Liljeholmens SDN fått 31,7 miljoner mer för välfärden i vår stadsdel.

Hägersten-Liljeholmen – en stadsdel som håller samman i ett Stockholm för alla

Vi har lett den rödgrönrosa majoriteten som styrt Stockholm och Hägersten-Liljeholmen under de senaste fyra åren och vi har tagit många viktiga steg: andelen som lever på försörjningsstöd är lägre än på decennier, ungdomsarbetslösheten är halverad, skolresultaten har förbättrats och byggtakten är den högsta sedan miljonprogrammets dagar.

Vi arbetar för ett Stockholm som håller samman i stark förvisning om att det inte är genom ökade klyftor och ökad konkurrens som

vår stad och vår stadsdel blir bättre. Tvärtom är vi övertygade om att vi blir starkare tillsammans.

Stockholm ska vara en stad där alla kan växa, en sammanhållen stad med liv och rörelse i alla stadens delar. Det behövs fler bostäder, främst billiga hyresrätter som alla Stockholmare kan efterfråga. Mellan 2006 och 2014 omvandlades ca 30 000 hyresrätter till bostadsrätter bland annat i vår stadsdel. Detta har lett till att Stockholm blivit en allt mer segregerad stad och i Hägersten-Liljeholmen krävs mycket god ekonomi för att ha råd med de lägenheter som faktiskt byggs. Under den rödgrönrosa mandatperioden stoppades denna utveckling upp och många satsningar gjordes för att motverka de stora skillnaderna i livsvillkor mellan stadens olika stadsdelar. Samtidigt var byggtakten hög. Vi ser nu hur staden på nytt riskerar att glida isär och en anledning är den nya majoritetens förslag att inom allmännyttan på nytt tillåta omvandling av hyresrätter till bostadsrätter. Detta i ett läge när Stockholm har en enorm brist på hyreslägenheter och då framför allt billiga sådana. Vi vill till skillnad från de borgerliga fortsätta bygga bostäder samtidigt som vi inte omvandlar hyresrätter.

När oron får fäste minskar tryggheten och samhället dras isär
I vår stad, och runt om i världen, ökar den politiska polariseringen och i dess spår följer en ökad otrygghet som skrämmer och begränsar människors frihet. Demokratin ifrågasätts och de värden som byggt vårt samhälle utmanas för första gången på allvar sedan demokratins införande för 100 år sedan.

De radikala politiska rörelserna uppträder ibland i städad skepnad där det underliggande våldet bara uttalas subtilt, eller som hotfulla debattörer i sociala medier och i värsta fall som våldsverkande extremister. Stockholm har högst påtagligt tagit del av denna radikaliserings av det politiska landskapet och allt för många stockholmare möter hot och hatbrott i sin vardag.

Vårt svar måste vara att stå fast vid den öppna staden för ökad sammanhållning och jämlika levnadsvillkor. Arbetet för mänskliga rättigheter är viktigt, men även arbetet för jämlika levnadsvillkor och att ingen ska lämnas efter. Klyftor i samhället är en grogrund för politisk oro och polarisering. Stadens och stadsdelens trygghetsarbete ska därför intensifieras.

Alla människor ska välkomnas till vår stadsdel. Vi är därför positiva till de planerade modulhusen i Mellanbergsparken i Västertorp men oroande över det minskade stödet till Intro Stockholm och till introduktionsförskolor som lagts fram i majoritetens budget i Kommunfullmäktige. Vi vill att förvaltningen, som en del i det segregationsbrytande arbetet, samarbetar med andra stadsdelar för att erbjuda feriejobb.

Klimat och miljö

Det är viktigt att vi bidrar till en fortsatt utveckling mot målet om ett fossilbränslefritt Stockholm år 2040. Ska Sverige och Stockholm klara att bli världens första fossilfria välfärdsland måste vi öka jämlikheten. Bärande delar av omställningen till ett fossilfritt samhälle kommer att vara satsningar för att minska skillnader mellan stadsdelar, stad och land. Men en klimatpolitik blind för ekonomiska orättvisor kommer att misslyckas. En klimatpolitik som uppfattas slå mot människors frihet och som inte bärs upp av en jämlikhetsidé äventyrar våra möjligheter att pressa ner utsläppen och möta klimatutmaningen i tid.

Det är tydligt att den nya majoriteten också sänker ambitionerna för miljöarbetet på lokal nivå. Antalet nämndmål för området klimat och miljö är färre och formuleringarna generella. Borta är bland andra målsättningarna om att minska mängden avfall, bedriva verksamheten på ett klimatsmart sätt och att våra parker ska ha en rik biologisk mångfald. När vi står inför så stora utmaningar på klimatområdet är det ett steg i helt fel riktning.

Vi vill minska barngrupperna och skapa bra utemiljöer inom förskolan

Förra året höjdes schablonen i förskolan med 3 procent. Då lovade alla allianspartier mer till förskolan. I år klarar de inte att höja schablonen mer än 2 procent. Den höjningen kommer inte att innebära en budget som stärker förskolan. I en tid när staden behöver locka fler till förskolläraryrket kommer två procents schablonökning varken att innebära pengar till lönesatsningar eller bättre villkor genom ökad personaltäthet och mindre grupper. De löften som gavs att skattesänkningen inte skulle drabba satsningar på skola och förskola visar sig nu vara lika tomma som befarat.

Förskolor ska från början planeras utifrån ett barnperspektiv med tillräckligt stora förskolegårdar som ger den möjlighet för barn att utvecklas som utelek kan ge. Det räcker inte med enbart utsläppsgårdar. Förvaltningen bör också fortsättningsvis på ett tydligare sätt beskriva de negativa konsekvenserna för barnen i remissvar på de detaljplaner som inte ger tillräckligt bra förutsättningar för förskolornas utemiljö.

Barn, kultur och fritid

Besparingarna inom staden på totalt 66 miljoner kommer att ge väsentliga försämringar av stadsdelarnas möjligheter att erbjuda kultur och fritid i Stockholm. Bland annat riskerar verksamheten på Kulturskolan i Hägerstensåsen att begränsas eller helt tas bort. Det kan också medföra att mycket av det lokala utvecklings- och trygghetsarbetet stannar av. Det är direkt kontraproduktivt i en stad

som förväntar sig mer trygghet, inte mindre.

Hur den stora neddragningen på området Barn, Kultur och Fritid ska hanteras i Hägersten-Liljeholmen skriver den nya majoriteten mycket lite om i verksamhetsplanen. Klart är att en så stor sänkning av budgeten kan få stora konsekvenser för verksamheterna inom det här området, bl.a. fritidsgårdarna, de öppna förskolorna, och fält- och preventionsarbetet.

Trygg ålderdom går före ideologiska privatiseringar och avgiftshöjningar

En bra äldreomsorg förutsätter bra arbetsvillkor för de som arbetar där. Både i stadens egen regi och hos andra aktörer är det därför självklart med kollektivavtal och rätt till heltid. I stadens budget höjs egenavgifterna för de äldre som behöver stöd av äldreomsorgen med upp till 269 kronor per månad. Vi vill bevara och utveckla de aktivitetscenter som byggts upp och som utgör en viktig mötesplats för äldre.

Medarbetare

Stadsdelens verksamheter är beroende av den kompetenta och engagerade personalen. För oss är det viktigt att medarbetarna har en god arbetsmiljö, trygga anställningar och möjlighet till utveckling i yrket. För att personal ska trivas i sitt jobb, och även för att kunna rekrytera i den omfattning vi behöver, är det viktigt att vi fortsätter att vara en attraktiv arbetsgivare och erbjuder goda arbetsvillkor. Vi vill därför intensifiera arbetet med att minska sjukfrånvaron med riktade insatser i de verksamheter där sjukfrånvaron är högst samt att förvaltningen gör en handlingsplan för hur alla medarbetare ska kunna utnyttja friskvårdstimmen.

Jämställdhet

Det är viktigt att fortsätta arbetet med jämställd resursfördelning och likvärdig och jämställd service till medborgarna. Jämställdhetsperspektivet ska vara närvarande i planering, beslutsfattande och utförande i stadsdelens verksamheter och då även när det gäller personalens villkor."

Handlingar i ärendet

- HL 2018/803-22 (Godkänd - R 2) Tjänsteutlåtande Verksamhetsplan och budget 2019 Hägersten-Liljeholmen
- HL 2018/803-1 Bilaga 1 Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2019 - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-2 Bilaga 2 Ansökan om medel för lokaländamål - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-3 Bilaga 3 Plan för upphandling 2019 - Verksamhetsplan 2019

- HL 2018/803-4 Bilaga 4 - Ansökan om Klimatinvesteringar Elcyklar 2019, (Bilaga 10) - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-5 Bilaga 5 Klimatinvesteringar Elcyklar 2019 (Bilaga 10.1) - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-6 Bilaga 6 Ansökan medel för introduktionsförskola (Bilaga 11) - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-7 Bilaga 7 Äldreomsorg 2019 Ansökan om medel för kompetensutveckling för Silviahemscertifiering av Fruängsgårdens verksamheter, Bilaga 12.1
- HL 2018/803-8 Bilaga 8 Äldreomsorg 2019 Ansökan kompetensutveckling för ökad demenskompetens, biståndshandläggare, Bilaga 12.2
- HL 2018/803-9 Bilaga 9 Social omsorg Ansökan om medel för kompetensutveckling, vuxenenheten, Bilaga 12.3
- HL 2018/803-10 Bilaga 10 Förskola Ansökan kompetensutveckling påbyggnad barnskötare 2019, Bilaga 12.4
- HL 2018/803-11 Bilaga 11 Förskola Ansökan kompetensutveckling grundutbildning barnskötare 2019-2020, Bilaga 12.5
- HL 2018/803-12 Bilaga 12 Förskola Ansökan fortbildning ledarskap förskollärare 2019, Bilaga 12.6
- HL 2018/803-13 Bilaga 13 Medel för åtgärder för giftfri förskola 2019
- HL 2018/803-14 Bilaga 14 Ersättningsnivåer för intäktsfinansierade verksamheter - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-15 Bilaga 15 Förteckning över lagar och styrdokument -Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-16 Bilaga 16 Organisationsschema - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-17 Bilaga 17 Ansökan om Tryggt mottagande i hemmet, budgetjustering - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-18 Bilaga 18 Ansökan om medel för aktivitetscenter vid Axelsbergs seniorboende - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-19 Bilaga 19 SLK Sdn22 - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-20 Bilaga 20 Övergripande 2019 Kompetensförsörjningsplan - Verksamhetsplan 2019
- HL 2018/803-21 Bilaga 21 MBL Förhandlingsprotokoll 2019-01-10

§ 5**Verksamhetsuppföljningar inom äldreomsorgen 2018**

Hemtjänst och servicehus

HL 2018/808

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger rapporten till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen har genomfört verksamhetsuppföljningar inom äldreomsorgen. Dessa finns med som bilagor. Resultatet av verksamhetsuppföljningarna visar att enheterna har lokalt förankrade rutiner inom de allra flesta områden.

Handlingar i ärendet

- HL 2018/808-1 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Verksamhetsuppföljningar inom äldreomsorgen 2018
- HL 2018/808-4 1 Bilaga Verksamhetsuppföljning Hägersten-Liljeholmens hemtjänst 2018
- HL 2018/808-3 2 Bilaga Verksamhetsuppföljning Trekantens servicehus 2018
- HL 2018/808-2 3 Bilaga Verksamhetsuppföljning Fruängsgårdens servicehus 2018

§ 6

Stadsdelsnämndens sammansättning 2019

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Ärendet

Anmäldes kommunfullmäktiges beslut 17 december 2018 för val av av ledamöter och ersättare i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd 2019.

Ledamöter

Abit Dundar (L) ordförande
Maria Ljuslin (V) vice ordförande
Anette Hellström (M)
Lars Svärd (M)
Tomas Tetzell (M)
Susanne Sjöblom (M)
Lara Siadat (MP)
Johan Vesterlund (C)
Eva Fagerhem (S)
Mathias Walldén (S)
Malte Sigemalm (S)
Ann-Marie Strömberg (V)
Henrik Åkerlund (SD)

Ersättare

Tita Bergquist (M)
Mikael Nilsson (M)
Vakant (M)
Anna Wåglund (L)
Emilia Bergius (MP)
Maria Tilander (C)
Lovisa-Teolinda Pettersson (KD)
Mikaela Wedin (S)
Ababacarr Jammeh (S)
Kiyana Kazemfar (S)
Björn Häll Kellerman (V)
Lina Hjort (V)
Emelie Nixon (SD)

§ 7

Protokoll från pensionärsrådet

HL 2019/3

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har tagit del av pensionärsrådets synpunkter och lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HL 2019/3-1 Protokoll pensionärsrådet 23 januari 2019

§ 8

Protokoll från rådet för funktionshinderfrågor

HL 2019/4

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har tagit del av rådet för funktionshindersfrågors synpunkter och lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HL 2019/4-1 Protokoll från rådet för funktionshinderfrågor 24 januari 2019

§ 9

Protokoll från förvaltningsgruppen

HL 2019/5

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Protokoll från extra förvaltningsgrupp 20 december 2018 och protokoll från förvaltningsgrupp 22 januari 2019.

§ 10

Minnesanteckningar från lokala BRÅ, Brottförebyggande rådet

HL 2018/7

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger minnesanteckningarna till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HL 2018/7-8 Minnesanteckningar från lokala BRÅ 7 december 2018
- HL 2018/7-9 Bilaga till Lokala Brå Minnesanteckningar 2018-12-07

§ 11
Anmälan av delegationsbeslut

HL 2019/8

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger sammanställningen av delegationsbeslut till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HL 2019/8-1 Rapport över delegationsbeslut 2018-12-04 till 2019-01-16

§ 12**Anmälan av inkomna skrivelser till nämnden****Beslut**

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Följande skrivelser anmäldes till stadsdelsnämnden.

Belysning till gångväg Vinterviken/Rävudden

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 5 december 2018, dnr HL 2018/802

Översänt till Trafikkontoret

Belysning Fruängens Bollplan

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 18 december 2018, dnr HL 2018/824

Översänt till Idrottsförvaltningen

Fler källsorteringsstationer i Midsommarkransen/Telefonplan

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 21 december 2018, dnr HL 2019/12

Hänvisat till Förpacknings- och tidningsinsamlingen FTIAB

Namnförslag på park i Mälarhöjden - Hertha Hillfon

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 1 januari 2019, dnr HL 2019/13

Översänt till Stadsbyggnadskontoret, namnberedningen

Förslag om information m.m. i Vinterviksområdet

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 7 januari 2019, dnr HL 2019/18

Översänt till Kulturförvaltningen och Fastighetskontoret.

Svar från Kulturförvaltningen daterat 24 januari anmäldes.

Cykelbana på Hägerstensvägen

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 8 januari 2019, dnr HL 2019/20

Översänt till Trafikkontoret

Kompostering och returstationer

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 8 januari 2019, dnr HL 2019/25

Översänt till Miljöförvaltningen och hänvisat till Förpacknings- och tidningsinsamlingen FTIAB

Upprustning i parkleken Vippan

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 6 januari 2019, dnr HL 2019/23

Förvaltningens svar daterat 14 januari 2019 anmäldes.

Bygg Nobelhuset på Lövholmen

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 10 januari 2019, dnr HL 2019/24

Översänt till Stadsbyggnadskontoret

§ 13

Anmälan av rapporter, diarieförda ärenden samt balanslista

HL 2019/26

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HL 2019/26-2 A Rapporter till nämnden
- HL 2019/26-3 B Rapport diarieförda ärenden 2018-12-04 till 2019-01-15
- HL 2019/26-4 C Balanslista över nämndärenden 2019

§ 14**Nämndens och förvaltningens frågor****Juridik för förtroendevalda**

Förvaltningen har inbjudit nämnden till en utbildning med fokus på juridik för förtroendevalda.

Beslut

Nämnden uppdrar åt ledamöter och ersättare att delta vid utbildningen om juridik för förtroendevalda den 21 mars kl. 18.00-20.30. Dagavvode för ledamöter och ersättare utbetalas.

Stadsdelsdirektörens information

Anders Carstorp informerade om nytt program för vårens öppna aktiviteter för seniorer, sommarjobb för ungdomar mellan 16-19 år samt om årets kolloansökan. Mer information finns på stockholm.se

§ 18

Anmälan av sociala delegationens protokoll

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Anmäldes sociala delegationens protokoll från 24 januari 2019.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Maria,Ljuslin	2019-02-04
Abit,Dundar	2019-02-04